

Motion till riksdagen

1985/86:Fö204

Kerstin Ekman m. fl. (fp)

Militärt försvar och civilförsvar

Innevarande försvarsbeslutsperiod håller på att gå mot sitt slut. 1986/87 är det sista året i denna period som omfattas av 1982 års försvarsbeslut. Detta beslut var ett bra beslut och borde ha genomförts på det sätt som avsågs när det togs.

Sedan socialdemokraterna redan samma år övertagit regeringsmakten har emellertid den fasta grund för försvarets utveckling som lades i 1982 års försvarsbeslut på olika sätt rubbats. Till del har detta skett genom regeringens eget agerande som präglats av en betydande ryckighet när det gällt försvarets medelstilldelning. Omedelbart efter sitt tillträde, då de dramatiska operationerna i Hårsfjärden pågick som bäst, beslöt regeringen exempelvis att innehålla 100 milj. kr. i prisregleringsmedel för 1982/83 samt att sänka den ekonomiska ramen för de efterföljande åren med 200 milj. kr. räknat på årsbasis.

På mittenpartiernas tillskyndan förmådde sig emellertid regeringen till att neutralisera denna sänkning för det närmaste året genom att tillskjuta 250 milj. kr. under 1983/84 så att en förbättring av vår ubåtsskyddsförmåga kunde påbörjas. Strax därpå blev det så återigen dags för nya begränsningar från regeringens sida genom den 4-procentsspärr som då infördes för försvarets priskompensation och som innebar att försvaret förlorade ca 240 milj. kr. under 1983/84 och 1984/85 i form av innehållna prisregleringsmedel.

Genom den fyrpartiuppörelse som träffades våren 1984 gick regeringen efter segslitna förhandlingar till slut med på att höja den årliga försvarsramen med 600 milj. kr. fr. o. m. 1984/85. Därefter har man återigen begränsat medelstilldelningen till försvaret under 1985/86 genom att förbjuda myndigheterna att utnyttja hela sina anslag. Av ett ursprungligt belopp om 150 milj. kr. som sålunda ställdes till regeringens disposition innehålls fortfarande 100 milj. kr. på detta omotiverade och märkliga sätt.

Det är emellertid inte bara regeringens ingripanden utan även en del andra faktorer som inverkat negativt på försvarets utveckling efter 1982 års försvarsbeslut. Hit hör bl. a. den kraftiga dollarkursuppgång som inträffade i början av perioden och som medförde en märkbar urholkning av försvarets köpkraft. Det finns beräkningar som visar att de sammanlagda effekterna av regeringens åtgärder i form av minskad medelstilldelning och höjda värnpliktsförmåner (utöver priskompensationen) i kombination med ökande dollarkostnader inneburit ett reellt ekonomiskt bortfall om 2–2,5 miljarder kronor i nu aktuellt planeringsprisläge.

I folkpartiets försvarspolitiska motion för ett år sedan (1984/85:1711) begärdes att försvaret skulle tilldelas 240 milj. kr. för att därmed få full priskompensation för kalenderåret 1984. Folkpartiet hade också i motion ett år tidigare (1983/84:86) motsatt sig införandet av en 4-procentsspärr för priskompensationen till försvaret. I verkligheten blev inflationen 1984 över 8 %. Därmed blev läget väsentligt annorlunda än majoriteten i försvarsutskottet utgått från.

Enligt folkpartiets mening är det av avgörande betydelse för vår säkerhetspolitik att 1982 års försvarsbeslut fullföljs på det sätt som fyrpartiupp-görelsen 1984 skapade förutsättningar för. Uppgörelsen var enligt vår mening grunden för beslut om försvarets ekonomi fram till utgången av innevarande femåriga försvarsbeslutsperiod, alltså t. o. m. budgetåret 1986/87. Det är folkpartiets uppfattning att indragningen av priskompensationsmedel för 1984 innebar en allvarlig inskränkning i försvarets möjligheter att åstadkomma den effekt som förutsågs i fyrpartiupp-görelsen 1984.

Vi upprepar därför vårt krav från i fjol om att försvaret i efterhand ges kompensation för den indragning som gjordes 1984. I årets budgetproposition anges att effekterna av 4-procentsspärren under budgetåret 1984/85 nu har kunnat beräknas till 207 milj. kr. i det budgetårets genomförandepri-släge. Vi finner därför skäl att vidhålla beloppet 240 milj. kr. som tillägg till försvaret utöver de 30 milj. kr. som tidigare beräknats för 1983/84.

Dessa medel bör enligt vår mening användas för att öka försvarseffekten genom i första hand åtgärder som snabbt ger resultat. Vi vill särskilt peka på behovet att särskilt i Norrland genomföra en förbättring av flygvapnets bassystem i den takt som tidigare avsetts. Förseningar får allvarliga operativa effekter.

Vi vill peka på behovet att snabbt åtgärda brister i förrådshållningen för krigsförband. En milostabschef konstaterade nyligen att vi "i dag hos repö-vande värnpliktiga och hos många officerare kan notera, att förtroendet för det egna förbandets status egentligen borde vara större. Detta förtroen-de löper tydlig risk att urholkas om man vid inryckning ill krigsförbandsöv-ning (KFÖ) märker att ingen har gjort något åt de brister som konstaterades redan förra gången förbandet gjorde KFÖ."

Delar av beloppet bör kunna användas för att ta igen brister som uppstått genom tidigare inställda repövningar. I ÖB:s nyligen utgivna årsredovis-ning för 1984/85 konstateras att repetitionsutbildningen har reducerats el-ler inställts under flera år. Följden härav är att utbildningsnivån vid flera förband, främst inom marinen, nu blivit så låg att de inte kan lösa sina huvuduppgifter direkt efter mobilisering.

Vi anser det mycket angeläget att svenska försvaret inom kort kan påbör-ja en anskaffning av splitterskydd till soldaterna. En sådan anskaffning måste dock föregås av utveckling och försök för att finna en lämplig ut-formning av skyddet. Det är angeläget att denna försöksverksamhet drivs med kraft.

Förra året föreslog folkpartiet att anslaget till skyddsrumbyggande skul-le reduceras med 100 milj. kr. i avvaktan på att kommunerna tar fram de skyddsplaner som möjliggör att byggandet inriktas så att skyddsrum byggs där hotet bedöms som störst. Vi konstaterar att dessa skyddsplaner ännu

inte finns, varför vi upprepar förslaget om indragning av 100 milj. kr.

Folkpartiet anser det mycket angeläget att civilförsvaret är användbart direkt efter mobilisering, vilket kräver att hela organisationen är utbildad. Vi har också i flera år krävt en förnyring av civilförsvarets organisation, genom direktrekrytering av 20–25-åringar, både kvinnor och män.

Folkpartiets förslag på detta område skulle innebära att civilförsvarets utbildningsvolym måste öka. Frågan kommer åter upp i 1987 års försvarsbeslut. I propositionen anges att regeringen finner det tveksamt om civilförsvarskolan i Katrineholm behövs. Vi konstaterar att med den inriktning folkpartiet önskar av civilförsvarets utbildning finns behov av större utbildningskapacitet än den regeringen tycks utgå från. Sålunda ser vi möjlighet att genom begränsningar i fråga om skyddsrumbyggnad frigöra medel att öka och förbättra civilförsvarets utbildningsverksamhet.

Hemställan

Mot bakgrund av ovanstående hemställer vi

1. att riksdagen beslutar öka den militära utgiftsramen för 1986/87 med 240 milj. kr. och därmed fastställer den till 22 651 482 000 kr. i prisläge februari 1985,
2. att riksdagen begär att regeringen snarast låter myndigheterna förfoga över samtliga de medel som i regleringsbrevet för 1985/86 ställdes till regeringens disposition för senareläggning av anskaffningar,
3. att riksdagen hos regeringen begär att de tillförda medlen skall användas på sätt som anges i motionen,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om angelägenheten av splitterskydd,
5. att riksdagen beslutar reducera anslaget till skyddsrumbyggnad med 100 milj. kr.,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om civilförsvarets utbildning.

Stockholm den 27 januari 1986

Kerstin Ekman (fp)

Hans Lindblad (fp)

Carl-Johan Wilson (fp)

Lars Sundin (fp)